

Filipai

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filipai taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Filipai taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Filipai ndøgo, taon kandambaqapé. Masedonia manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Filipai taon-te, møndøgoám.

Pol ndakin nqanek pepa, Filipai ezoqam-te, ta zapaya nqáneq gene-peawám: Nginik ezoqam, moni ndøpisømé. Yaq Epaflodaitus-qa zenda-té ginøzavém, ndego Pol vømømbō-etoam. Yaq Pol khanakhanakh kandambá gendap, tiqa tøke-qa yaq-te, neka ndakin ike manqat vøzø-peawam. Pol ndimbula mokho-te, ambá genegoám, geté ndego khanakhanákh. Yaq ndego Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh oskia bezøgó.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Timoti nipeaomít. Ni Keliso Yesu-gí sasae ezoqám. Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Filipai taon-

te ndozoyage, zogi megetapak neka dikon ezoqam namba, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa guliguli manqat, Filipai Klisten ezoqam-qa yaq-te

³ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombotoumatún, zo qazø-matøvemin.

⁴ No Mbumbukiam-te zoqa yaq-te qævi:matun, no khanakhanakh-us nogoatún.

⁵ Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-qa Manqat u nqæløozu, zo no oskia zonøtøkeé, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim, atema ndakin.

⁶ Yaq nakémbá, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam, ndego zo mokho-te sasae mbomambaqape gengaz, unimé:-khóu, atema Keliso Yesu-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan.

⁷ Noqa mbøni zo-té qaføläé. Yaq nakémbá, ndøgo egeiegeí, no zo ate ndøzøte:go, av nqazønde-matavap. Zapa ndøgo, zo ndozonø-tøkeé noqa sasae-te, ndøgo Mbumbukiam teqa kuku matev-te genø-etoam, oskiá ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu, o ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat nqazø-unimanqatinat neka tiqa manqat nqæqavøiwat, ndigu ndiqavotam.

⁸ Mbumbukiam møndæ-otév, noqa manqat unimanqatín. No vao kandambá zo-te, zo ate ndøzøte:go. Noqa kuku zo-te, Keliso Yesu-té qandowáv.

⁹ No Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqǎgo: Zoqa kuku nøme mba, tåbete-fitám, zoqa zøtezat neka matavap loloakh namba.

¹⁰ Yaq zo zøtézøté, matev egeiegei ākhanégo. Yaq zo Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát.

¹¹ Yaq zo Yesu Keliso mokho-te, matev egeiegei zømbé-tøvá, tozo-matønumat, yaq Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

Pol khanakhanakh, Mbumbukiam-qa Manqat sa ndøvøndavet, oskiá ndøgo, matev føgøføgakh ndøfakhanam te-te

¹² Nøfuap! No zo zøtezat-qa nøzøgó. Matev ndøgo, no-te qafakhanam, ambá av nqǎgo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøtøk. Av taoká. Geté ndøgo, gè:khouwév.

¹³ Zapa ndøgo, nakhag ezoqam ate ngi:gu, Lom ezoqam-ge kawa-qa khoev ngimbo-keoge, neka até ezoqa ewaqape nømé-a, nqanek ngiyage, nginik møndø-matøvemém, av nqǎgo, no ndimbula mokho-te, Keliso zapayá qategó.

¹⁴ Yaq nginik nogi Klisten nøfuap kopoáv, kha møndøzø-føgákh, ta zapaya ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, nøme vøndøzu-qa mba mo:gó. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

¹⁵ Unimanqatín. Ezoqa nøme ndigu Keliso-qa manqat, ta zapaya ndøgo tini-manqaté: Ndigu ova ndømanqaté neka qaqa ndøgó, no-te. Geté

ezoqa nøme, ndigu unimanqatin matev-té ginø-matønumít.

¹⁶ Nginik kukú no-te. Zapa ndógo, ndigu møndæzøté, no Mbumbukiam nqanek, teqa Manqat Mbomambaqape manqate nonqo ndøvé.

¹⁷ Geté ndigu ezoqa nøme, ekeza iz eqawat-qa mba ndógó. Ndigu matavap eqeieqei mbain, Keliso-qa manqat ndimanqate. Geté ndigu no-te viniv nøme mba awam-qa mo:gó, no ndimbula-te nqægo.

¹⁸ Ság. No khanakhanákh. Oskia ndógo, tiqa matavap eqeieqei o soqain ndógo, gigiap-qa sa nqáne: Keliso-qa manqat, sà bevøndavét.

Neka no khanakhanakh-us até nógoát.

¹⁹ Zapa ndógo, no møtenøtén: Zoqa guliguli manqat neka Nqova Mbomambaqape-qa tøke mokho-te, ndego Yesu Keliso gendo-khofotav, no ndækhandí:n, nqanek matev føgakh-qa-te, no-te qafakhan.

²⁰ Noqa poev neka vintønát matev kandambaqape, Mbumbukiam-te, nqáne: No nóbøianák, noqa sasae-te. Geté no kha føgakh-mbá qæyát, miavmiáv neka até ndakín-a, neka noqa kha mokho-te, Keliso-qa iz betē-eqawat, oskiá ndógo, no tæyàgāt, ð, tænanim.

²¹ Zapa ndógo, no-te av nqægo: No nqæyage, no Keliso-qa nøyagé. Yaq tænanim, yage eqeieqei nøme mba mó:fakhán no-te.

²² Geté no oskia tæyagat, noqa sasae-te mokho eqeieqei nøme mba mó:fakhán. Yaq no nøtenøtenák, gekha poev nóvē.

²³ No matev menás, nqa-itumbam. Noqa poev kandambaqape nqáneq: Nqanek yage bânø-iváv. Yaq Kelisó namba nøtéyagát. Nqanek qanimav-qapé.

²⁴ Geté zo zapaya, no até banøygagé.

²⁵ No mðematøvéq. Nqanek gigiap-qapé. Yaq no mðtenøtén, no até nøyagát, zo namba, ate ndøzøte:go, zoqa unimanqatin-te vøefisam neka khanakhanakh-us vøego.

²⁶ Yaq zo Keliso Yesu mokho-te ndozoyage, no namba nango tizi-qaqandam, zo khanakhanakh nøme mba zotóndapém, noqa yaq-te.

²⁷ Gekha matēv ndøgo, tøfakhan, gigiap-qape sa nqáneq: Zoqa yage, āv tabete:gó, av Keliso-qa Manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, no pøtøndénāv, penømakhaya, zo vøezømēt, o pøté-ewambāt, penømakhaya, yaq zoqa manqat mba nø-ewāg, no tåbate-nøtén: Zo føgøføgakh zowaniáp, nqova kopo-te, neka unimanqatin matev zapaya, ndøgo Manqat Mbomambaqape-te ndøndo-okho, bazaføgakh-us zonøfeét.

²⁸ Neka zo møe mbaín sozógoát, zogi qaqa ezoqam-te. Yaq ndøgo, tinízøtéq, av nqægo, ndigu ndøsoqøéz, geté zo ndøzo-khandí:z. Mbumbukiam ndømatanám.

²⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam zo Keliso mokho-te, ambá ta-mba nqānek gezø-etoām, zo te-te ndozo-unimanqatinat, geté até ndøgó-a, zo Keliso zapaya, matev føgakh-qape ndøzøte-ndape.

³⁰ Nqanek matev føgakh-qape, até kopó, av zo no-te qazøte-qeivim, neka qazo-ewagatun, no oskia

nqanøgo.

2

Ni nqova kopo-té qabizigú neka yà bizi-tøkeám, yaqyaq-a

¹ Zo Keliso namba ndøzøte-yage, zo yaqyaq-a, zita mðzo-tøpøzatún. Neka teqa kuku matev, zo kha zøføgakhát. Neka zo Nqova Mbomambaqapé namba zøteyagé. Neka zo kuku matev neka tanakh matev zøgó, yaqyaq-a.

² Av tægoat ndægo, no khanakhanákh. Geté no khanakhanakh nøme mba ndøgo tøté:gó, zo matavap kopo-te neka kuku matev kopo-te neka nqova kopo-te tozoyagat.

³ Zo zøkeza kha mba, mbomatáváp neka matev khokho ndømatánám, zøkeza iz eqawat nonqo. Geté zøkeza kha, gèvoát. Zogi Klisten zøfuap, kandakanda me:zæzá, neka zøkeza kha, khasøkhasis me:vewé.

⁴ Ezoqa ewaqape, ekeza yage mba, be:qeíví. Geté até ezoqa nøme-qá yagé-a, bēqeivi.

Keliso ekeza kha, gèvoá, yaq Mbumbukiam, gè-eqeíú

⁵ Zoqa matavap, av tabezømbe:gó, av Keliso Yesu qambøegoam.

⁶ Ngenek uni Mbumbukiam-ín. Geté nqanek manqei-qape-te gefakhan, ndego matavapøtéáv, av ngægo, ndego Mbumbukiam-qa iz akhae segēgeatát.

⁷ Geté ndego matev av nqægo, sège-iváv, v̄-khokho-sasae-ezoqam-ev. Ndego āv tenefakhán, av ni manqei-qape ezoqam nqazi:gu.

⁸ Yaq ndego ekeza kha n̄me mba mo:voatát. Ndego Mbumbukiam-qa manqat o-mba mo:ndapát, neka até l̄v̄t̄é-a, v̄ndap. Até nd̄ḡó-a, kop̄mba ande av pepen ezoqam nde:go, tae mutui-te gim̄-t̄kewem.

⁹ Yaq nakémbá, Mbumbukiam ndego uni ova-in-té gen̄-eqeiú. Yaq iz nd̄ḡo tembo-akhá, nd̄ḡo iz-akhayapak ate ndi:gu-qa iziz qal̄vu.

¹⁰ Yaq nd̄ḡo, ezoqa ewaqape, Yesu-qa megemege-te, katuk mé:m̄kuí, teqa iz v̄-eqanēm, gekha ezoqām ndigu, yan-te ngo:yage, neka manqei-qape-te ngiyage, neka manqei mokho-te nḡu:yage.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape sugumú-manqatét, av nqægo, “Yesu Keliso, ndego Evez̄zá,” neka Mbumbukiam-qa iz, ndego Tat, betē-eqawat.

Ni Klisten ezoqam, waev bizigú, nqanek manqei-qape-te

¹² Nogi n̄fuap mbom̄mboma! Zo noqa manqat o-mba oskia zotondapám, no zo namba qazi:yagam. Geté até ndakin-a, no nqæyona, zo o-mba n̄me mba zotóndapém. Zo ezoqa kopokopo ate nd̄z̄te:go, zo Mbumbukiam-gi ezoqam ndozogo, ndego gekhandi:z, zo matev eqeieqei mba nd̄ḡó. Bazaf̄gakh-ús neka m̄e-ús.

¹³ Zapa nd̄ḡo, Mbumbukiam ekeza mu:sasaeát, zo mokho-te. Ndego zo matev eqeieqei

gone-te, poev zø-etoumatún, neka matanam-te vøzø-tøkeatun. Yaq zo kopømbaqapé, matev zómatønumát, av ndego ndømbøe-poev.

¹⁴ Gekha matēv ndøgo, zo ndozogo, bezømbø-qasi:vāp neka manqa ndøpòñqǫm.

¹⁵ Yaq zo ndaføyamba zógoát, neka manqa-zapazapa mbaín, zo Mbumbukiam-gi nakheis, ezoqa matev soqøsoqa neka køfigiap mokho-te nqa-zotu:yage. Yaq zo nqanek manqei-qape-te, andé nduku me zótégoát, ndigu khaiya-te, waev ndøzø-qamøetap,

¹⁶ zo ezoqa Mbumbukiam-qa khandi manqat tozozø-etoumat. Zo av tøzøtegoat ndægo, yaq no Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, zo nøté-khambuvím. Yaq no tóténøtén ndøgo, noqa bazaføgakh asøzu neka sasae, ambá av nqægo, khokhō.

¹⁷ Zoqa unimanqatin matev, andé søvakha gigiap me me:gó, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, gi:løvusumatun. Yaq Mbumbukiam khanakhanákh, taqa yaq-te. Yaq no tænanim, noqa kouk vówā, kopømba ande av waen ndægo, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-te go:qouzumemin, ság, no khanakhanákh. Yaq no khanakhanakh, até genømbú-goát, zo namba.

¹⁸ Zo matev até kopó. Até zó-a, zo khanakhanakh bezøgó, no namba.

Pol Timoti Filipai taon-te khofotøve-qa gegoam

¹⁹ No Evezøza Yesu-te, tototaná ndøgo: No Timoti nakhamas-té qatøndó-khofotáv zo-te.

Yaq ndego tendoqavan, no zoqa yaq-te emanqat tenøme-votot, no khanakhanakh vøendāp.

²⁰ No ezoqa nøme mbaín, av Timotí nge:go, ndego zo-te miavmiav tøke-qa ndego.

²¹ Ezoqa ewaqape nøme, ekeza yage-qa yaq-te mba mbomataváp, ambá ndøgo, av Yesu Keliso ndømbøe-poev.

²² Zo møzøte-zøtéz, teqa matev mbo-mambaqapé. Ndego no namba, Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, sasae qeigoam, ni andé yo neka eve niti-sasaetám.

²³ Gekha khøuwā ndøgo, no tøtenøten, ande gekha matev me nømbé-fakhān, no ngenek nakhamas-té qatøndó-khofotáv.

²⁴ Neka no Evezøza, āv qate-unimanqatinát nqægo: Até nó-a, no nakhamas-té qatøndónáv.

Pol Epaflodaitus, Filipai taon-te gekhofotav

²⁵ Neka no āv qate-matøvév nqægo: No ndakin bugukhokhof nigi Klisten nøfu, Epaflodaitus batøndo-khofotáv. Zo-te nangó gendóveséz. Ngenek ezoqam, zo noqa tøke nonqo qazøtøndo-khofotøvem, ndego noqa sasae neka nøfe-te, Manqat Mbomambaqape zapaya, kandambá genøtøke.

²⁶ Ngenek vao kandambá zo-te. Ndego mbøni mbová, ge:-otev, av nqægo, zo qazoyogem, ndego enqoni qambogoam.

²⁷ Unimanqatín. Ngenek enqoni kandambá qambogoam, neka ambá vønanimin. Geté Mbumbukiam tanakh mbogó. Geté te-mbá mbá. Até nó-a, tanakh vønøgo, ndego gekhandi:v. Soqáin

ndøgo, noqa viniv neka fofogear khape tønømbekhouwev.

²⁸ Yaq no ndakin ndego khofotøve-qa nøme mba notogó. Yaq zo nango tozomø-ometam, zo khanakhanakh zóténdapém, neka noqa fofogear benømbē-khapelavøqase.

²⁹ Zo gèkhatowém. Khanakhanakh-ús neka Klisten kuku matev-ús. Ezoqa, av ngenek nge:go, gèzøvizáp.

³⁰ Zapa ndøgo, Yesu Keliso-qa sasae zapaya, ndego ambá vønanimin. Ndego ekeza yage ndønqonqotáv, ta sasae-te ndøgo, zoqa iz-te genømbe-tøkeat.

3

Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ande āv khoqoté-yagāt

¹ Nøfuap! Manqat nøme nqáne: Zo khanakhanakh-us ndøgó, Evezøza-qa mokho-te.

Manqat nøme, no ndakin tæpeawam, no bugukhokhof møezø-peawám. Geté no genøwezák, nango tæzø-peawam. Zo tozombo-paevem, yaq zo gé:khakhasumát, khavozam nømendim ezoqam-qa nømendim matev-te.

² Manqat nqáne: Zo gò:feazoát, nandiv ezoqam-te, ndigu kopømba ande av gaqo ndi:gu ndi-okho, neka matev soqøsoqa ndimatanam, neka ezoqa ngusu qogøzat-qa ndizøgo.

³ Zapa ndøgo, uni ngusu-qogøzat-ezoqam-in neka uni Mbumbukiam-gi-ezoqam-in, ní, ni Mbumbukiam-qa iz, tege Nqova mokho-te nqazi-eqawat. Ni Keliso Yesu mba zi:khambuváp.

Neka ambá ndøgo tizio-tanā, matev ezoqa ndimatanam.

⁴ Ezoqam-qa matev av nqægo, gigiap-qape tøgonin, yaq no ambá noto-vintanin. Ezoqa ndimatavap av nqægo, ndigu kopømba ndøgo, ezoqam-qa matev matanam-te nduotaza, yaq no kopømba ambá nøme mba notogonin.

⁵ No ande qateqan, khøuwa eit qamendap, no ngusum tinnømbi-kepøtøzém, ate av-té, Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate. Neka no uni Izlael-ezoqam-in. Benzamin khagua bawan-ák. Neka no uni Iblu-kouk-in. No Felisi ezoqam nogoám, neka Mozes-qa guguna manqat uni vøembøe-pavam, av ndigu gi:goatun.

⁶ No bazaføgakh kandambá qæ-asazat. Neka no Klisten ezoqam nøngiæzotám. No até vøtē-ein, ndøgo Mbumbukiam-qa poév. Mozes-qa guguna manqat-qa bøi-te, no ezoqa ndaføyamba-qape no-goám.

⁷ Geté nqanek matev ate ndægo, no qæmatavupam, ndøgo gigiap-qapē, no ndakin Keliso mokho-te, khokho matev nøtevewé.

⁸ Unimanqatin. No ndakin Keliso Yesu qatenøten, noge Evezøza, ndøgo matev nøme ate ndægo, unime:-løvuám. Matev nøme ate ndægo, møndønø-khokho-matév. No pageap nøtevewé. No Keliso mba benøgó,

⁹ neka no te-te bamø-tøkenømbem. No Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá Mozes-qa guguna manqat paev mokho-tē qate-ndaføyamba-ēn. Geté

no ndaføyamba, unimanqatin matev mokho-té qægó, Keliso-te. Mbumbukiam ndømatanám, av nqægo, teqa bøi-te tizi-ndaføyamba-en, Keliso tizi-unimanqatintat.

¹⁰ Noqa poev-qape sa nqáneq: No Keliso nøme mba batenøtentét, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vøténøtentét, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gende-khandi:v. Neka no andé Keliso me bate:gó, oskiá ndøgo, no nqosøgeap tændap, av ndego ge:ndapat. Até ndøgó-a, no tænanim, av ndego ge:nanim.

¹¹ Yaq até nó-a, løvøte-te batēsuzam, vøemø-khandi:n.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, atema iziz bizimø-khanøzem

¹² No møtenøtén, no ambá av nqægo, Keliso-qa matev mütumundāp, vutumū-ezoqam-bomambaqape-en. Geté no bazaføgakh zua nø-asazét, vøemø-kopømba-ēn, av Yesu Keliso ekeza nde:go. Zapa ndøgo, ndego no ta zapaya nqáneq genevé.

¹³ Nøfuap! No møtenøtén, no matev av nqægo ndapeáv. Zuá. Geté no matev kopo nqáneq qægó: Matev ndøgo, no bugukhokhof qægoam, nø-ivavtét. Neka bazaføgakh nø-asazét, matev megemege-te ndo:go, bamēkhanaz.

¹⁴ Yaq nakémbá, no ndaføyamba nøteitít, atema yaq-fia vøemøndāp. Ta yaq-fia ndøgo, yage ova nqo:go, ma Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te genømbe-akha.

15 Ni ezoqa ate nqazi:gu, Klisten matev-te qaz-ifindam, niqa matavap kopo betegó, taqa yaq-te. Geté zo ezoqa nøme, matavap vini tözøgoat, Mbumbukiam zo ndøzø-ovøyám.

16 Ság! Gigiap-qape nqáne. Matev ndøgo, ni qazi-matøvemem, eqeieqeí, ta mokho-te até biziyaagé.

17 Nøfuap. Noqa matev até vømbopáev. Gèzømeté, ndigu ezoqam, matev eqeieqeí ndimbopæv, av ni zo qati-zømesimam, neka vozozø-pavāt.

18 Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu møndømø-Keliso-gí-qaqa-ezoqam-éz, ndego tae mutui-te genanim. Ezoqa kopoáv. No zo møezø-manqatám, taqa yaq-te. No ndakin nqawa nqazømbe-manqate, no nø-eív.

19 Ndigu vaev khøuwa-te, géngiæzó. Zapa ndøgo, tigi mbumbukiam, ekeza khá. Tiqa matev, gè:khambuváp. Geté ndigu ambá mivi ndøgonemín. Neka ndigu manqei-qape-qa gigiap mba mbomataváp.

20 Geté ni yan mo-manqei-aním, ma nigi khandi etoam ezoqam, Evezøza Yesu Keliso, nqazimbø-endap, tendoqavan.

21 Ndego niqa nakenake nonqo kha, ndø-enénd, vømø-mbomambaqapē, av ekeza kha waev-us ndægo. Ekeza bazaføgakh-té genø-matanám, ta bazaføgakh ndøgo, ndego gigiap neka matev ate ndægo nde:tømbuat, teqa mokho-te vøugoāt.

4

1 Yaq nakémbá, nogi nõfuap mbomømboma, no zo-te kuku neka vao nqanøgo, zo noqa khanakhanakh neka noqa sasae-qa yaq-fia ndozogo; zo Evezøza mokho-te, føgøføgakh āv tøne-waniáp, av no qazømbe-manqatavun.

Guguna manqat vinivinimba

2 Zo sakhei menas, Yuodia neka Sintike, no āv qazømbe-viám nqægo: Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo matavap kopo bezømbegó.

3 Neka qo, Sizigus, noqa sasae-te kandambaqape qoqonø-tøkeam, no āv qataqambe-viám nqægo: Nandiv sakhei menas gèzøtøké. Nginik no neka Klemen neka nogi sasae ezoqa nõme namba, Manqat Mbomambaqape-qa sasae-te, bazaføgakh ndø-asazám. Nginik ezoqa ate ngi:gu, tiqa iziz, Mbumbukiam-qá khandi mbuk-té qanø-peawáp.

4 Zo Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh-us oskia ndøgó. No nqawá qanøzø-eín: Zo khanakhanakh-us ndøgó!

5 Zo ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té qanøgó. Gèmbo-mataváp: Nigi Evezøza, avønín gendóqaván.

6 Zo ndøfòfògeáp. Geté gekha matēv ndøgo, tøzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam zombó-akhaemát, neka zoqa poev matev-qa yaq-te vømbøviam. Ike manqat-ús.

7 Yaq Mbumbukiam-qa mbøni bøiv matev, ndøgo niqa matavap ate nqægo qaløvuam, zo

---

4:1 4:1 1 Tes 2:19-20   4:3 4:3 Luk 10:20   4:5 4:5 Iblu 10:25;
Zems 5:8-9   4:6 4:6 Met 6:25-34; Kol 4:2   4:7 4:7 Isa 26:3; Zion
14:27; Kol 3:15

ndòkhakhasumát, Keliso Yesu mokho-te. Yaq zoqa mbøni-te neka kawa-te, zo fofogeap mbain. Sozógoát.

⁸ Nøfuap! Noga vaev manqat nqáneq: Gekha matēv ndøgo, unimanqatin neka mbomambaqape neka ndaføyamba-qape neka Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, kuku matev-us ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, ezoqa khanakhanakh tigonem, toqo-matanam; matavap av nqægo zoqa kawa-te, bêtø-tøyóyám, matev qaniqanimav ate ndægo neka matev ndøgo, ezoqa iz tiqambe-eqatát.

⁹ Gekha matev ndøgo, no zo qate-zømesimam, neka no-te vozøndapem, neka vozøqeivim-a, vozøyogem, zo até vømbopáev. Yaq Mbumbukiam, ndego ni sambi matev ngini-etoam, ndego ndøgoát, zo namba.

Pol-qa ike manqat, Filipai ezoqam-te

¹⁰ No khanakhanakh kandambá neka no Evezøza-te, ike manqat nombomanqaté, zo tøke nango qazongazem, no-te. No møtenøtén, zo oskia zonø-mataváp. Geté zo bugukhokhof, nakhoa mbain, vozonømbé-tøkeēm.

¹¹ No ambá av nqægo, gigiap mbain, yaq nakēmbā, nqanek manqat nqæmanqate. Av taoká. Zapa ndøgo, no nøtenat āv qatendáp nqægo: Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no khanakhanakh-us nøyagát.

¹² No matev menás qatenøten: Gigiap tønøgoāt, ø, mbain tøgoat. Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no nøtenat nøndáp, khanakhanakh-us

ān khatéyagāt, oskiá ndøgo, lou kandambaqape tønøgoat, o ifi tønø-vinumat, neka gigiap kopoav tønøgoat, o gigiap mbain tøgoat.

¹³ Te mokho-te ndego, no bazaføgakh ngenø-etoam, no matev ate ndægo, kopømbaqapé, sændapét.

¹⁴ Geté zo matev qanimáv qazogonem, zo noqa yage føgakh-te, qazonø-tøkeem.

¹⁵ Zo Filipai ezoqam, zo møzøte-zøté. No Masedonia plovins qate-ivav, no Mbumbukiam-qa Manqat ezoqa nøme-te ande qatendapat, zo mba zonø-tøkeám. Klisten bawan ezoqa nøme, no tøkeeáv.

¹⁶ Até ndøgó-a, Tesalonika taon-te qægoam, zo gigiap mðzonøndo-khofotumám, no gigiap mbain qægoam.

¹⁷ No ambá av nqægo, zo gigiap etoam-qa nøzøviām. Geté noqa poev nqáne: Zo mokho-te matev eqeieqeí gezó-khouwév, neka Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, ndego ta zapaya tezømbe-matanam, bezømbē-khouwev.

¹⁸ Gigiap ate ndægo, zo qazonøndo-khofotøvem, no møendáp. Ike kandambá. Kopoáv qazonøndo-khofotøvem, Epaflodaitus gendapavun. Ndøgo møndølvú, av no qambøe-potonumam. No ndakin kopømbá. Nqanek gigiap ande søvakha gigiap sisip mbomambaqape me me:gó, Mbumbukiam-te toqota. Mbumbukiam møndøndáp, zoqa etoam matev, neka ndego khanakhanák, taqa yaq-te.

¹⁹ Mbumbukiam, no nqæmbo-sasaeat, gigiap neka matev ate ndægo, teqá. Vaev mbain. Yaq

gekha gigiap-qā ndøgo, zo tøzøte-potonumat, ndego zo Keliso Yesu mokho-te, ndøzøtøké.

²⁰ Mbumbukiam, ndego nigi Tat, teqa iz, mi-avmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²¹ Ezoqa ewaqape nandiv, ndigu Keliso Yesu mokho-te, Mbumbukiam-gi ezoqam ndigu, noqa khaiya mboma manqat zozø-eín. Até nginik Klis-ten nøfuáp-a, no namba nqatigu, khaiya mboma manqat ngíkhōfōtāvāv, zo-te.

²² Neka até Mbumbukiam-gi ezoqam ate ngi:gú-a, nqanek taon-te ngiyage, khaiya mboma manqat ngíkhōfōtāvāv. Neka ndigu ezoqam, Siza-qa khoev-te ndisasaeat, ndego Lom kawa kandambaqape, kandambaqape vønøpouwem, tiqa khaiya mboma manqat zo-te batøndō-khofotav.

²³ Èvezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-01-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Jan 2025 from source files dated 22 Jan 2025

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f